

منابع عظیم گازی خاورمیانه در انتظار بهره‌برداری

مترجم: جمیله گلکاران
منبع: کلف نیوز



مطالعه ساختار شرکت‌های ملی و بین‌المللی نفت و گاز در منطقه‌ی خاورمیانه و جهان دو تفاوت عمده را میان این شرکت‌ها نشان می‌دهد.

شرکت‌های بزرگ نفت و گاز جهان به لحاظ ساختاری، بنگاهی تجاری دارند و در محیطی اقتصادی به کسب و کار می‌پردازند. در ایران و اکثر کشورهای نفت‌خیز خاورمیانه، شرکت‌های ملی نفت ساختارهای اداری وابسته به دولتی دارند که مأموریت تولید، توزیع و فروش منابع انرژی کشور و کسب درآمد از منابع انرژی را دارند.

کسب و کار بنگاه‌های بزرگ نفت و گاز جهان مبتنی بر توانمندی فنی و مهندسی و زیرساخت‌های تکنولوژیکی است و اکثر درآمد این شرکت‌ها به قابلیت‌های صنعتی آنها بازمی‌گردد. تجارت نفت در کشورهای نفت‌خیز خاورمیانه براساس فروش نفت قرار دارد و شرکت‌های نفت منطقه برای تامین اکثر نیازمندی‌های صنعتی خود خصوصاً در سطوح طراحی و مهندسی و ماشین‌آلات به بنگاه‌های بزرگ نفتی و تامین‌کنندگان تکنولوژی خارجی وابسته هستند.

توامانی ساخت اقتصادی مناسب با توانمندی صنعتی موجب شده است تا بنگاه‌های بزرگ نفت و گاز قسمت عمده‌ای از تجارت نفت جهان را اداره کنند و درآمد سرشاری از این طریق به دست آورند. آنها دامنه‌های مختلفی از فعالیت‌های ارزش‌آفرین را در حوزه انرژی مدیریت می‌کنند؛ به همین دلیل نیز امروزه بیشتر، شرکت‌های انرژی نامیده می‌شوند تا شرکت‌های نفت و گاز. هر چند هنوز مبنای کسب و کار آنها نفت و گاز است.

به عنوان مثال، شرکت آکسون موبیل در بیش از ۱۳۰ کشور دنیا در چهار حوزه تولید نفت و گاز، فرآورش و پتروشیمی فعالیت می‌کند و از مجموعه کسب و کار اقتصادی خود سالانه میلیاردها دلار سود می‌برد. شرکت پتروناس - شرکت ملی

نفت مالزی - هم‌که در مقیاس آکسون موبیل، بنگاه کوچکی محسوب می‌شود در سی کشور جهان فعال است و از این تجارت در سال گذشته، سی میلیارد دلار درآمد به دست آورده است.

با این حال، کشورهای حوزه خلیج فارس با وجودی که ۴۰ درصد از منابع تثبیت شده گاز جهان را در اختیار دارند، تنها در تولید ۱۰ درصد از کل گاز تولید شده در جهان سهم دارند. تحلیل گران انرژی معتقدند که تقاضای جهانی گاز در خلال ۳۰ سال آینده با توجه به افزایش ۱/۶ درصدی مصرف نفت و ۱/۴ درصدی مصرف زغال سنگ، حدود ۲/۴ درصد رشد خواهد داشت. هم‌اکنون سهم تولید گاز در تامین تقاضای انرژی در سطح جهان، حدود ۲۴ درصد، سهم نفت ۴۰ درصد و زغال سنگ ۲۶ درصد است. این در حالی است که تا سال ۲۰۱۰ مصرف گاز طبیعی به عنوان یک منبع سوخت پاک، از

زغال سنگ پیشی گرفته و در جایگاه دوم قرار می‌گیرد. در این میان، خاورمیانه در آینده، در زمینه عرضه گاز، نقش کلیدی را بازی می‌کند. این منطقه با داشتن ۷۲ تریلیون مترمکعب گاز طبیعی، حدود ۴۰ درصد از کل ذخایر گازی اثبات شده در جهان را در خود جای داده است. اما تولیدات گازی این منطقه از ۲۴۵ میلیارد مترمکعب در سال و یا ۱۰ درصد از کل تولید گاز در جهان فراتر نمی‌رود. این بدان معناست که با توجه به حجم عظیم ذخایر گازی در خاورمیانه، میزان تولیدات گازی این منطقه در سطح پایینی است. البته پروژه‌های عظیمی در زمینه بهره‌برداری از منابع گازی در خاورمیانه، به ویژه در قطر به اجرا در خواهد آمد که این امر نیازمند سرمایه‌گذاری‌های بزرگی است. به عنوان بخشی از برنامه کشورهای منطقه، به منظور تنوع بخشیدن به اقتصاد این کشورها، انجام پروژه‌هایی در



زمینه مایع سازی گاز و پتروشیمی در دست اجرا است. همچنین برای تامین سوخت نیروگاه های برق و کارخانه های ذوب آلومینیوم، به مقادیر بیشتری گاز نیاز است.

این در حالی است که کارشناسان اقتصادی در جهان بر این باورند که روند عملیات اجرایی در بخش گاز منطقه، هنوز هم پایین است و این امر سبب ایجاد عدم توازن میان سطح تولید و حجم ذخایر گاز باز بافتی می شود. حل این مساله نیازمند سرمایه گذاری بیشتر در این بخش است که تحقق این امر نه تنها سبب مرتفع شدن نیاز داخلی کشورهای منطقه به گاز، بلکه موجب تامین نیاز جهانی و تنوع صادرات می شود.

با این حال، برخی دیگر از کارشناسان نفتی ضرورت تزریق گاز به چاه های نفت، مصارف کارخانجات شیرین کردن آب صنایع ذوب فلزات و تولید برق را از جمله دلایل افزایش نیازهای کشورهای خاورمیانه به واردات چشمگیر گاز طبیعی می دانند. در میان کشورهای عرب عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در سال ۲۰۰۵، امارات از نظر دارا بودن منابع گاز طبیعی اثبات شده در جهان، در جایگاه پنجم و در میان کشورهای تولیدکننده عربی در منطقه در جایگاه سوم قرار داشت. آمار نشان می دهد که ذخایر گازی امارات در حدود ۶ تریلیون مترمکعب بوده است که با این میزان ذخایر، در جایگاه پنجم در دنیا پس از روسیه، ایران، قطر و عربستان

سعودی قرار دارد.

در زمینه گاز طبیعی مایع (ال ان جی)، امارات با داشتن شرکت سرمایه گذاری "ال ان جی"، شرکت مایع سازی گاز ابو ظبی (اد گاز) که سالانه حدود ۱۰ میلیون تن گاز برای شرکت ژاپنی "تیکو" تولید می کند، دومین تولیدکننده گاز در میان کشورهای عربی پس از قطر است.

قطر با داشتن ۲۵ تریلیون مترمکعب ذخایر گازی، حدود ۱۸ میلیون تن "ال ان جی" در سال تولید می کند و قرار است که میزان تولیداتش در سال ۲۰۱۰، با توجه به پیگیری پروژه های عظیم با مشارکت شرکای خارجی در میدان گازی شمال، بزرگترین میدان گاز طبیعی در دنیا به ۳۵ میلیون تن در سال برسد.

عمان، یکی دیگر از کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، حدود ۶ میلیارد دلار صرف اجرای پروژه های "ال ان جی" کرده است و در نظر دارد که ظرفیت تولید گاز خود را با ۵۰ درصد افزایش به ۹ میلیون تن برساند. عربستان سعودی نیز با داشتن حوزه های عظیم نفتی در جهان، انجام برنامه عظیمی را برای به کارگیری از ذخایر گازی اش شروع کرده است. عربستان یک قرارداد به ارزش ۲ میلیارد دلار را به کنسرسیومی به رهبری "شل" اعطا و قرارداد دیگری نیز با یک گروه متشکل از

شرکت های ایتالیایی، روسی و چینی منعقد کرده است.

قراردادهای دیگری نیز قرار است در آینده نزدیک به امضا برسد که میزان مبالغ سرمایه گذاری در آنها، حدود ۲۰ میلیارد دلار خواهد بود.

ذخایر گازی کویت و عراق هر یک حدود ۲/۵ تریلیون مترمکعب است که بیشتر آنها دارای گاز همراه است که هنوز مورد استفاده قرار نگرفته است.

ایران با برخورداری از ۲۶ تریلیون مترمکعب گاز، دارای بزرگترین ذخایر گازی در منطقه است. این کشور از نظر دارا بودن ذخایر گازی، در جایگاه دوم پس از روسیه قرار دارد که میزان ذخایر گازی اش بالغ بر ۴۸ تریلیون مترمکعب است. به گفته یکی از نمایندگان شرکت های خارجی در خصوص فرصت های موجود در بازار نفت و گاز ایران، این کشور بهترین بازار خاورمیانه است و شرکت های خارجی نیز به خوبی از این موضوع آگاه هستند.

این در حالی است که به دلیل جوان بودن نسبی حوزه های نفتی خاورمیانه، و در نتیجه نیاز کمتر به تکنولوژی پیشرفته و هزینه های سنگین استخراج، شرکت های چند ملیتی در این منطقه با رقابت شرکت های ملی کشورهای نفتی روبه رو هستند. لازم به یادآوری است که هزینه تولید یک بشکه نفت در خاورمیانه بسیار کمتر از استخراج هر بشکه نفت از حوزه دریای خزر و روسیه است، به طوری که این رقم در روسیه و حوزه دریای خزر گاهی تا چهار برابر بهای استخراج نفت و گاز در خاورمیانه می شود.

چندی پیش، نماینده شرکت "شل" با اشاره به بازارهای صادرات و واردات گاز در خاورمیانه خاطر نشان ساخت که میزان مصرف و واردات گاز طبیعی در خاورمیانه در کنار افزایش ظرفیت های صادراتی آن، طی ده سال آینده افزایش چشمگیری خواهد یافت.

لازم به یادآوری است که ایران پس از روسیه دارای دومین ذخیره بزرگ گاز دنیا است و گاز قطر نیز از منابع مشترکی که ایران و قطر در آب های خلیج فارس دارند، استخراج می شود.

شرکت تولیدی و مهندسی

حرارت گستر

دارای پروانه کاربرد علامت استاندارد شماره ۵۷۷۹
دارای تاییدیه نقشه ساخت دیگ بخار و آب داغ از TÜV آرایش

تولید کننده :

| | |
|---------------------|---------------------|
| دیگ بخار | فیلتر شنی |
| دیگ آب داغ و آب گرم | دی الکالییزر |
| دی اریاتور | فلاش تانک بخار |
| سختی گیر | جداکننده آب از بخار |
| منبم کوپل دار | جداکننده هوا از آب |
| مبدل حرارتی | منبم کندهاس |

نشانی: تهران، خیابان طالقانی شرقی، شماره ۵۴۳، صندوق پستی: ۵۳۷۱-۱۵۸۲۵
تلفن: ۷۷۶۰۵۸۹۳ - ۷۷۶۰۵۸۸۹، فاکس: ۷۷۶۰۲۵۳۱